

УДК 657:334.7:004

Облік і оподаткування

Назаренко Олександр Володимирович

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Сумський національний аграрний університет*

Nazarenko Oleksandr

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of the Department of Accounting and Taxation
Sumy National Agrarian University, Sumy*

ORCID: 0000-0001-7546-174X

Галун Єлизавета Сергіївна

*здобувачка вищої освіти за другим (магістерським) рівнем
спеціальність 071 "Облік і оподаткування"
Сумського національного аграрного університету*

Halun Yelyzaveta

*Student of the
Sumy National Agrarian University*

ORCID: 0009-0006-5884-4443

**ОСОБЛИВОСТІ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОГО
СУПРОВОДЖЕННЯ ДОХОДІВ В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ
ОКРЕМОГО ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА
THE FEATURES OF DIGITIZATION OF INCOME
ACCOUNTING UNDER THE FUNCTIONING CONDITIONS OF AN
INDIVIDUAL BUSINESS ENTITY**

Анотація. Сплеск пандемії COVID-19, ведення бойових дій на території України стали причиною для пришвидшення діджиталізації як

бухгалтерського обліку в цілому, так і обліку доходів, трансформації бухгалтерських процесів та способів виконання операцій.

Метою даного дослідження є формування авторського трактування, розгляд, аналіз особливостей здійснення та перспектив подальшого розвитку, ідентифікація переваг, недоліків імплементації діджиталізації облікового супроводження доходів в умовах функціонування окремого підприємства (установи, організації).

Доходи є значущим елементом обліку, що організований в межах окремого господарюючого суб'єкта, адже саме вони визначають порядок формування та суму отриманого фінансового результату від діяльності бізнес-суб'єкта. Ліцензовані програмні продукти при здійсненні обліку доходів суб'єктів господарювання у розрізі видів діяльності, здатні фільтрувати потоки даних, систематизувати, відображати та надавати користувачу лише необхідну інформацію. Складання та подання звітності у цифровому вигляді є більш швидким та зручнішим процесом.

На підставі опрацьованих наукових публікацій, нормативно-правових актів, спеціалізованої літератури авторами сформовано визначення діджиталізації доходів окремого господарюючого суб'єкта, як процесу створення, застосування спеціалізованих новітніх платформ і механізмів, які сприятимуть трансформації та здійснюватимуть позитивний вплив на ефективність, швидкість, наповнюваність, трудомісткість облікового супроводження доходів та формування відповідних звітних показників.

Діджиталізація обліку доходів підприємства (установи, організації) призведе до скорочення робочих місць, але дасть можливість удосконалити кваліфікацію бухгалтерських працівників, здатність вирішувати нові проблеми. Бухгалтер зможе не тільки надавати необхідну інформацію, а й здійснювати аналіз, допомагаючи прийняти певне рішення. Суб'єктам господарювання необхідно користуватися всіма можливостями діджиталізації, здійснювати поступову та осмислену її імплементацію у

власну діяльність, що дасть змогу розвиватися та бути конкурентоспроможними не тільки на національному ринку, а й на світовому.

Ключові слова: діджиталізація, дохід, звітність, облік, підприємство.

Summary. *The outbreak of the COVID-19 pandemic, the conduct of hostilities on the territory of Ukraine became the reason for accelerating the digitization of both accounting as a general notion and income accounting, transformation of accounting processes and methods of performing operations.*

The purpose of this research is the formation of the author's interpretation, consideration, analysis of the features of implementation and prospects for further development, identification of advantages, and disadvantages of the implementation of digitization of accounting support of income in the conditions of the functioning of a separate enterprise (an institution or an organization).

The income accounting is a significant element of accounting that is organized within the boundaries of a separate business entity, because it is they that determine the order of formation and the amount of the financial result obtained from the business entity's activities. The licensed software products when accounting for the income of economic entities in terms of types of activities are able to filter data flows, systematize, display and provide the user with only the necessary information. Compiling and submitting reports digitally is a faster and more convenient process.

On the basis of elaborated scientific publications, regulatory and legal acts, specialized literature, the authors formed a definition of the digitization of the income of a separate business entity as a process of creation, and application of specialized new platforms and mechanisms that will promote transformation and have a positive impact on efficiency, speed, capacity, labor intensity accounting support of income and formation of relevant reporting indicators.

The digitization of revenue accounting of an enterprise (an institution or an organization) will lead to a reduction in jobs, but will provide an opportunity to improve the qualifications of accounting employees, the ability to solve new problems. An accountant will be able not only to provide the necessary information, but also to carry out an analysis, helping to make a certain decision. Business entities need to use all the possibilities of digitization, to implement it gradually and meaningfully in their own activities, which will allow them to develop and be competitive not only at the national market, but also at the world market.

Key words: *digitization, income, reporting, accounting, an enterprise.*

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних технологій у всіх сферах життя спостерігається у двадцять першому столітті, відповідні трансформації відбуваються і в бухгалтерському обліку. Сформована на даний момент часу методика автоматизованого облікового супроводження фінансово-господарської діяльності господарюючих суб'єктів є недосконалою, потребує доопрацювання та запровадження витребуваних, найсучасніших програмних продуктів. У зв'язку зі зростанням інформаційних потреб суспільства, необхідно здійснити вдосконалення програмного забезпечення, враховуючи нові стандарти та виклики щодо ведення обліку.

Сплеск пандемії COVID-19, ведення бойових дій на території України стали причиною для пришвидшення діджиталізації як бухгалтерського обліку в цілому, так і обліку доходів, трансформації бухгалтерських процесів та способів виконання операцій. Розвиток інноваційних технологій відкриває нові можливості. Це дає право організувати комплексну інформаційну систему для управління діяльністю будь-якого підприємства. Сучасний напрямок розвитку обліку доходів окремого господарюючого

суб'єкта потребує високих досягнень у прикладній, фундаментальній науках та цифрових технологіях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика кількість науковців вважає, що новітні механізми є рушійною силою еволюції облікових процесів на підприємстві. Для отримання кращих результатів у майбутньому, необхідно систематизувати вже існуючі зміни у теорії та практиці бухгалтерського обліку.

Процес автоматизації обліку, використання інформаційних систем в ньому вивчали Абакуменко О.В. [1], Артем'єва О.О. [3], Гудзь О.Є. [4], Жигалкевич Ж.М. [5], Канцедал Н.А. [6], Король С.Я. [8], Маркович І.Б. [10], Струтинська І.В. [10], Устенко М.О. [13] та інші. Нині у дослідників викликає великий інтерес тема спрощення ведення бухгалтерського обліку, оптимізація документообігу та і загалом діджиталізація. Ця тема вимагає поглибленого вивчення зі сторони вітчизняних вчених.

Хоча науковці і вивчають тему розвитку діджиталізації в Україні та процес комплексного впровадження цифрових технологій на підприємствах, зміна компетенції працівників в даній ситуації досі залишається неповністю розкритою. Саме це підтверджує актуальність обраної теми та проведених досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даного дослідження є формування авторського трактування, розгляд, аналіз особливостей здійснення та перспектив подальшого розвитку, ідентифікація переваг, недоліків імплементації діджиталізації облікового супроводження доходів в умовах функціонування окремого підприємства (установи, організації).

Виклад основного матеріалу дослідження. Швидкісний розвиток інформаційних технологій у світовій економіці сприяв популяризації процесу діджиталізації. Науковці по різному інтерпретують дане явище (таблиця 1).

Інтерпретація поняття «діджиталізація» в економічній сфері

Джерело	Визначення, опис процесу
Коляденко С.В. [7]	Приведення будь-якої інформації у цифровий вигляд.
Соколова Г.Б. [12]	Створення цифрової форми, яка засновується на бітах та байтах, для звичних речей.
Литвинов О.М. [9]	Явище, що спричиняє послідовні трансформації соціокультурного коду, об'єднані загальним вектором розвитку.
Устенко М.О. [13]	Корінні перетворення, що знаходять вираження в глибокому проникненні цифрових технологій у бізнес-процеси, їх оптимізація, підвищенні продуктивності та поліпшенні комунікаційної взаємодії зі споживачами. Головна ознака - значні покращення в ефективності функціонування бізнес-процесів, скорочення грошових та часових витрат на їх підтримку.
Абакуменко О.В. [1]	Процес переведення певного інформаційного поля з аналогового у цифровий формат для більш легкого подальшого використання.
Гудзь О.Є., Федюнін С.А. [4]	Заснований на можливостях ІТ-індустрії процес застосування підприємствами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення свої мети, зорієнтований на трансформацію існуючих бізнес-процесів шляхом їх діджиталізації.
Король С.Я. [8]	Передбачає створення системи збору, зберігання і аналізу даних, оптимізацію пошуку інформації з використанням Інтернету, обробку великих масивів даних, застосування штучного інтелекту.

Джерело: узагальнено авторами

Діджиталізація містить в собі будь-яку діяльність або процес, який став можливий завдяки використанню цифрових технологій. Формування цифрової економіки в Україні має стати рушійною силою для збільшення ВВП і покращення рівня життя населення. Використовуючи цифрові технології кожний сектор економіки може розвиватися швидше, якісніше й ефективніше. Це обумовлює широкий інтерес науковців до концепції цифрової економіки та діджиталізації. Зміна поведінки та очікувань споживачів, цифрові зрушення на підприємствах та трансформація конкурентного середовища призводять до цифрових перетворень.

На рисунку 1 відображено сфери зайнятості населення із найвищим рівнем автоматизації.

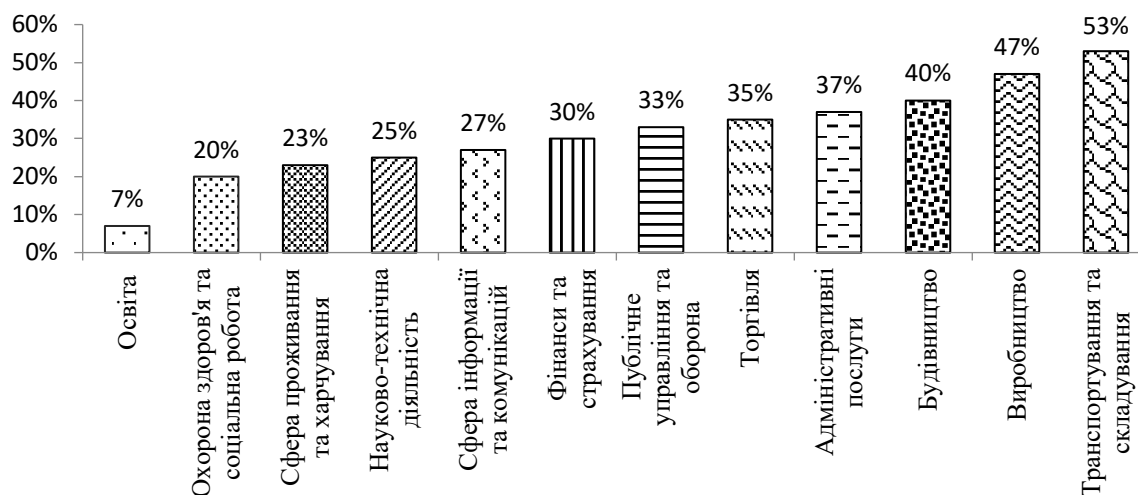

Рис. 1. Сфери зайнятості населення із найвищим рівнем автоматизації

Джерело: сформовано авторами на підставі [10]

Найбільш «діджитальною» в світі на даний момент є економіка США. У цієї країни третина (33%) ВВП схильна до впливу цифрових технологій, а велика частка (60%) фінансового сектора переведена на цифрову основу, що робить його найбільш «діджитальним» у світі. Близько до нього наближається сектор комунікацій, який збільшує важливість створення й підтримки сучасної стійкої цифрової платформи з метою її довготермінового розвитку.

Інститут розвитку досліджень Китаю, ідентифікує шість аспектів розвитку цифрової економіки: інфраструктура, інтегровані програми, трансформація підприємств, трансформація державних органів управління, регіональний розвиток та цифрове управління [16].

Початком розвитку цифрової економіки на рівні держави стала розробка концептуальних засад цифровізації у 2016 році, що містяться у проєкті «Цифрова аджента України – 2020» [14]. На підставі цього Кабінет Міністрів ухвалив «Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр.» [11].

Ідентифікуємо етапи становлення та розвитку діджиталізації:

I етап (до 1990 року) - дослідження цифрових технологій як нового способу роботи і розвитку господарюючих суб'єктів;

II етап (1990-2000 роки) - застосування цифрових технологій для зв'язку із своїми користувачами;

III етап (2000-2010 роки) - використання цифрових технологій для оптимізації та підвищення ефективності відповідних процесів;

IV етап (після 2010 року) - поширене, загально визнане використання цифрових технологій.

Послідовність запровадження процесу діджиталізації функціонування підприємства (установи, організації) відображено на рисунку 2.

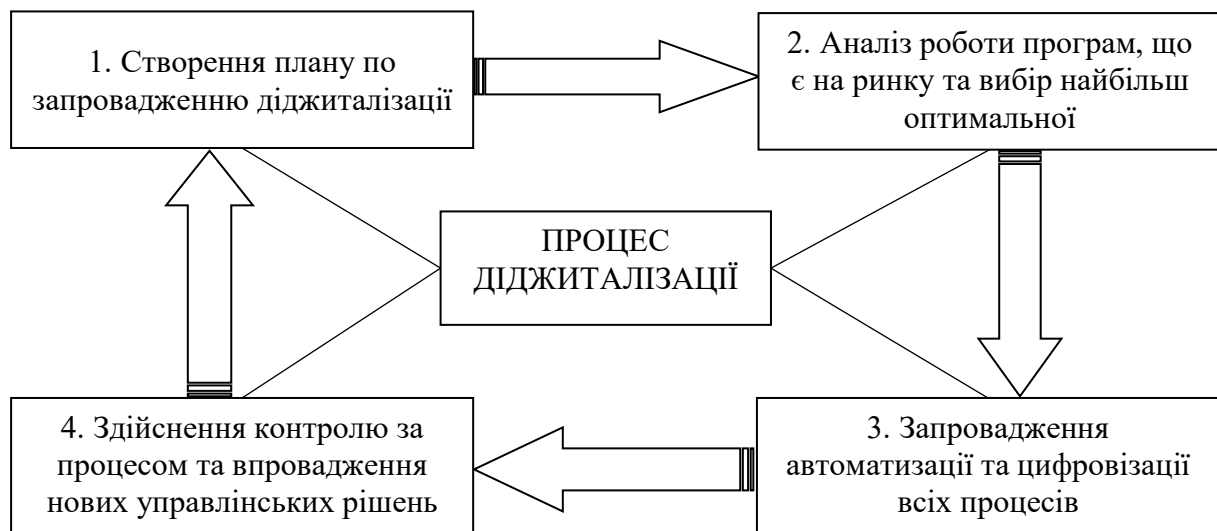

Рис. 2. Послідовність запровадження процесу діджиталізації функціонування підприємства (установи, організації)

Джерело: узагальнено авторами

Етапи імплементації діджиталізації облікового супроводження діяльності окремого господарюючого суб'єкта представлено на рисунку 3.

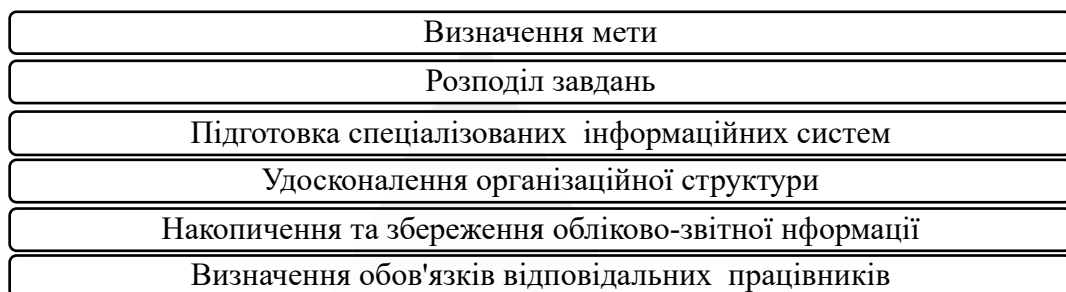

Рис. 3. Етапи імплементації діджиталізації облікового супроводження діяльності окремого господарюючого суб'єкта

Джерело: узагальнено авторами

Діджиталізація має два напрями розвитку: підвищення продуктивності та оцифрування створених підприємств. Використання у діяльності новітніх, прогресивних технологій сприятиме мінімізації загальних витрат, що дозволить оптимізувати розмір отриманого прибутку у майбутньому. Цифрові підприємства створюються за допомогою хмарних технологій та мають можливість віддаленого виконання поставленої роботи.

Процедура діджиталізації бізнес-процесів окреслює три етапи: визначення стратегії; перебудова відповідних процесів; їх автоматизація.

Андрущенко І. вважає, що на першому етапі відбувається впровадження цифрових технологій саме у стратегію розвитку організації. Наступний передбачає створення системи збору, аналізу, зберігання даних з використанням мережі Інтернет, використання штучного інтелекту, обробка великих масивів даних. Останній етап означає автоматизацію документообігу, діджиталізацію управління підрозділами суб'єкта господарювання [2].

Використання комп'ютерних інформаційних систем дозволить автоматизувати не тільки внутрішні організаційні, обліково-звітні процедури окремого підприємства (установи, організації), а й механізми їх взаємодії із зовнішнім середовищем. На сьогодні автоматизація облікового процесу на кожному підприємстві дає змогу зменшити обсяг часу працівникам бухгалтерії на виконання поставлених завдань, та в потрібний момент сформулювати, узагальнити та надати важливу інформацію управлінському персоналу.

Застосування ІТ та діджитал-технологій дозволить удосконалити облік доходів (як один з найскладніших облікових компонентів), перевести всі процеси у цифровий формат, модернізувати вже існуючі методи обробки та передачі певної інформації. Поряд із цим необхідно використовувати інновації технологічного характеру, цифрове мислення у поєднанні із

новими професійними вміннями облікових працівників для оцінювання, синтезу аналітичних висновків та стратегічного планування.

Розвиток бухгалтерського обліку в період діджиталізації пов'язаний із застосуванням ІТ-інструментів і технологій, які направлені на подолання недоліків контрольно-аналітичної та облікової системи, що наразі існують.

Доходи є значущим елементом обліку, що організований в межах окремого господарюючого суб'єкта, адже саме вони визначають порядок формування та суму отриманого фінансового результату від діяльності бізнес-суб'єкта. Розвиток, вдосконалення даного облікового вектору містить механізм нагромадження знань про доходи діяльності звітного періоду за допомогою здійснення бухгалтерських операцій із одночасним відображенням цих витрат за їх видами відповідно до класифікації.

Поширеними автоматизованими бухгалтерськими системами, які застосовують в Україні, є: «Інфо-бухгалтер», «БЕСТ», «Супер Менеджер», ISpro, «BASбухгалтерія» та інші.

Ліцензовані програмні продукти при здійсненні обліку доходів суб'єктів господарювання у розрізі видів діяльності, здатні фільтрувати потоки даних, систематизувати, відображати та надавати користувачу лише необхідну інформацію. Складання та подання звітності у цифровому вигляді є більш швидким та зручнішим процесом:

- спрощений пошук даних звітності в мережі Інтернет;
- ефективність проведення регуляторної процедури;
- здатність обробити та проаналізувати дані;
- вивільнення бухгалтера від логічного співставлення та математичного узгодження звітних показників, що надасть змогу приділити увагу іншим важливим завданням;
- зменшення кількості помилок, які викликані людським фактором.

Працівники бухгалтерії, які напряду або опосередковано пов'язані із звітністю повинні мати навички використання сучасних технологій,

креативного мислення, професійної відповідальності, адаптивності. Вище перераховані прикмети допоможуть якісно працювати та дадуть можливість до подальшого кар'єрного росту.

З розвитком матеріальних та нематеріальних активів, що використовуються для ведення обліку, змінюються, також, і вимоги до людини, яка його здійснює. У таблиці 2 відображено навички, якими повинен володіти бухгалтер у процесі діджиталізації обліку доходів, як окремої вагової облікової компоненти.

Таблиця 2

Вимоги до бухгалтера, що здійснює облік доходів у період оцифрування даних

Вимоги	Роз'яснення
Інформаційна грамотність	Вміти синтезувати інформацію та дані по обліку доходів. Мати навички використання та розуміння процесу функціонування сучасних технологій. Забезпечувати господарюючий суб'єкт новітніми технологіями для більш якісного ведення обліку.
Комунікація	Для швидкої передачі необхідних даних, здійснення контролю та перевірок вміти обмінюватися інформацією через цифрові технології з іншими підрозділами. Використовувати у діяльності нові платформи, що об'єднують інформаційні системи, аналітику та прогнозування.
Безпека	Вміти ідентифікувати, протистояти кіберзлочинам, захищати обладнання, програмні продукти та дані, які використовуються під час здійснення обліку доходів. Знати заходи інформаційної безпеки.
Вирішування проблем	Вміти вирішувати проблеми, пов'язані із технікою, програмним забезпеченням і т.д.

Джерело: узагальнено авторами

Станом на 2020 рік, в Україні ще не всі підприємства використовували комп'ютери у своїй діяльності (97,3%), а доступ до Інтернету мали 99,2% підприємств. Цифровізація безпосередньо пов'язана з мережею Інтернет, наявність, доступність якого, уможливорює її розвиток. Діджиталізація облікового процесу спонукає господарюючі суб'єкти до розробки, використання, постійного вдосконалення власних веб-сайтів, активної позиції у соціальних мережах, формування платформи для спілкування з

внутрішніми користувачами звітної інформації та зовнішніми контрагентами тощо.

За умов, що склались на території України впродовж останніх років (пандемія COVID-19, ведення бойових дій), в ході дослідження, нами ідентифіковано переваги діджиталізації облікового супроводження фінансово-економічної діяльності сучасних господарюючих суб'єктів:

➤ точність (забезпечує точне виконання операцій та надійність інформації);

➤ віддалений доступ (для відстеження даних, результатів діяльності, знаходячись у будь-якому місці та будь-коли існує можливість доступу до розгалужених інформаційних масивів);

➤ підвищення продуктивності та зручність (швидке виконання операцій в результаті призводить до високої ефективності та продуктивності праці);

➤ безпека (хмарні сховища надають можливість для резервного копіювання даних);

➤ синхронізація (можливість здійснення автоматичної синхронізації з іншими сервісами).

В межах теми нашого дослідження, визначивши переваги діджиталізації облікового супроводження фінансово-економічної діяльності окремого підприємства (установи, організації), можемо виділити переваги саме обліку доходів:

✓ швидкість створення, підписання та передачі інформації, документів, звітів, проведення аудиту фінансової звітності;

✓ незалежно від місця перебування бухгалтера, можливість віддаленого доступу до необхідної інформації;

✓ забезпечення автоматизованого закриття рахунків обліку доходів,

✓ економія робочого часу задіяних працівників;

✓ усунення трудомістких ручних процесів за рахунок їх автоматизації;

✓ можливість отримання консультацій у режимі реального часу. Отримавши актуальні дані, експерт зможе зробити аналіз та надати певні шляхи для їх удосконалення.

Важливу проблему, при здійсненні діджиталізації, представляють комп'ютерні віруси. Безперечно актуальним питанням для суб'єктів господарювання виступає захист інформації від них та кібератак.

Одним із ключових аспектів, що сприяє розвитку необхідних ділових навиків та успішній адаптації бухгалтера до вимог сучасності є вміння багатоаспектного дослідження економічної термінології, а також термінології технічного характеру, що є дотичною до бухгалтерського обліку (наприклад, технічні та функціональні характеристики об'єкта, що допомагають з'ясувати, до якої групи він належить); пошук найбільш характерного терміна, що дозволяє зрозуміти економічну сутність об'єкта чи господарської операції; постійна взаємодія з актуальною нормативною базою з метою підтвердження або спростування термінологічної ідентичності понять відповідного облікового об'єкта, формування професійного судження щодо економічних, податкових чи правових наслідків його реєстрації в інформаційній системі бухгалтерського обліку [6].

Запровадження діджитал-технологій має на меті мінімізувати обсяг інформації на паперових носіях. Це дасть змогу зменшити витрати часу і фінансових ресурсів на паперову роботу. Але цього буде недостатньо, оскільки необхідно зробити можливим резервне копіювання, візуалізацію господарських процесів та результатів, контроль помилок у заповненні документів.

Для зменшення паперових носіїв можна рекомендувати до запровадження технології кодування даних із використанням мовленнєвого

введення даних, QR-кодів та відповідних пристроїв для їх зчитування. Найвагомішою перевагою даного методу обробки інформації є можливість кодування значного обсягу інформації, пов'язаної із обліком доходів. А використання спеціальних пристроїв дасть можливість легко отримати до неї доступ працівникам, які цього потребують. Розвиток бухгалтерського обліку вимагає використання новітніх технологій не тільки на самому підприємстві, а й у контрагентів.

Українські фахівці в компанії Deloitte говорять, що штучний інтелект та модерну техніку створили не з метою конкурування з людиною, а для допомоги стати їй більш продуктивною. Вони дають можливість появи нових робочих місць та концентрування уваги працівників на людські аспекти роботи [15]. Комфортне співіснування бізнес-процесів надасть змогу досягнути стратегічної мети та оптимізувати: прибутковість, наявні грошові потоки та нематеріальні активи, здатність суб'єкта господарювання відповідати на виклики зовнішнього середовища.

Діджиталізація являє собою один із суттєвих факторів покращення економічних показників діяльності як окремого підприємства, так і держави в цілому. Вона сприяє збільшенню ВВП та покращенню рівня життя населення. Проте цей термін носить переважно інноваційний характер. Необхідно поєднати теоретичні дослідження із сучасними потребами. Перші кроки до розквіту цього процесу наразі вже зроблені. Використання автоматизованих обліково-аналітичних систем дає можливість покращити якість, ефективність, точність вихідної облікової інформації і подати її у зручному вигляді для здійснення аналізу та прийняття рішень.

Удосконалення цифрової економіки буде сприяти появі нових економічних можливостей. ІТ-модернізація створить не тільки єдину інформаційну платформу, а й удосконалисть якість управління на всіх рівнях. Також, увага буде акцентуватись на питаннях, які будуть потребувати

безпосередньо судження бухгалтера. Оцифрована облікова система надасть можливість віддаленого доступу до фінансових даних підприємства.

Кінцевою метою запровадження ІТ-технологій є створення оновленого, «розумного» обліку господарських операцій з ефективними інструментами контролю та управління підприємством, а також автоматизацією всіх сфер діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, можна констатувати, що діджиталізація – це цілісна перебудова моделі діяльності, трансформація всіх процесів і перехід до використання нових інструментів у своїй роботі. Вона має тенденцію до швидкого розвитку, через здатність збирати, накопичувати та здійснювати аналіз великого об'єму інформації.

У дослідженні було розглянуто та проаналізовано процес здійснення, перспективи розвитку, позитивні та негативні сторони діджиталізації, наслідки її впровадження на підприємствах (установах, організаціях). Цифрова трансформація виступає як невід'ємна складова професійного розвитку.

На підставі опрацьованих наукових публікацій, нормативно-правових актів, спеціалізованої літератури авторами сформовано визначення діджиталізації доходів окремого господарюючого суб'єкта, як процесу створення, застосування спеціалізованих новітніх платформ і механізмів, які сприятимуть трансформації та здійснюватимуть позитивний вплив на ефективність, швидкість, наповнюваність, трудомісткість облікового супроводження доходів та формування відповідних звітних показників.

Діджиталізація обліку доходів підприємства (установи, організації) призведе до скорочення робочих місць, але дасть можливість удосконалити кваліфікацію бухгалтерських працівників, здатність вирішувати нові проблеми. Бухгалтер зможе не тільки надавати необхідну інформацію, а й здійснювати аналіз, допомагаючи прийняти певне рішення. Суб'єктам господарювання необхідно користуватися всіма можливостями

діджиталізації, здійснювати поступову та осмислену її імплементацію у власну діяльність, що дасть змогу розвиватися та бути конкурентоспроможними не тільки на національному ринку, а й на світовому.

Література

1. Абакуменко О.В., Корнєєва М.В., Деркач А.О. Діджиталізація банківського сектору України. *Фінансові дослідження*. 2016. №1. С. 69-75.
2. Андрющенко І. Як правильно почати діджиталізувати свій бізнес. 2018. URL: <https://techno.nv.ua/ukr/technoblogs/jak-pravilno-pochati-didzhitalizirovat-svij-biznes-bloh-irini-andrjushchenko-2475642.html> (дата звернення: 21.03.2023)
3. Артем'єва О.О, Войтенко Н.Р. Діджиталізація бухгалтерського обліку: сучасний стан і перспективи розвитку. *Інновації в обліково-аналітичному забезпеченні та управлінні фінансово-економічною безпекою в умовах діджиталізації*. IX Міжнародна науково-практична конференція. Харків, 2020. С. 19-23
4. Гудзь О.Є., Федюнін С.А., Щербина В.В. Діджиталізація, як конкурентна перевага підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес* 2019. № 3(29). С. 18-24
5. Жигалкевич Ж.М., Залуцький Р.О. Діджиталізація як основний фактор розвитку бізнес-структур. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". 2020. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/99.pdf (дата звернення 24.03.2023)
6. Канцедал Н. А. Бухгалтерський облік цифрової епохи: розширення термінологічних кордонів. *Accounting and Finance*. 2019. № 1(83). С. 28-34.

7. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 105-112.
8. Король С.Я, Польовик Є.В. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. Електронне наукове фахове видання з економічних наук "Moderneconomics". 2019. №18. С. 67-73.
9. Литвинов О.М. Діджиталізація: на порозі цифрового дахау. *Держава і злочинність. Нові виклики в епоху постмодерну*: зб. тез доп. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті О. М. Литвака (м. Харків, 23 квіт. 2020 р.). Харків : ХНУВС. 2020. С. 170-172.
10. Маркович І.Б., Струтинська І.В. Передумови та особливості зміни вимог до характеру ведення бізнесу в епоху цифровізації глобальної економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2019. С. 105-109
11. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабміну України № 67-р від 17.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 17.03.2023)
12. Соколова Г.Б. Деякі аспекти розвитку цифрової Економіки в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. №1 (51). С. 92-96
13. Устенко М.О., Руських А.О. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємства в реаліях цифрової економіки. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2019. № 68. С. 181-192.
14. Цифрова адженда України – 2020 (Цифровий порядок денний – 2020). Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи, проекти цифровізації України до 2020 р. 2016. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 27.03.2023)
15. Цифрова трансформація економіки в Україні. Як адаптувати

суспільство до сучасних реалій цифрового світу. Компанія «Deloitte».

URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/press-room/press-release/2018/digital-transformation-of-ukrainian-economics.html> (дата звернення: 23.03.2023)

16. Nazarenko O., Zhong Hailiang The impact of the development of the digital economy on retail trade enterprises in China. Investytsiyi: praktyka ta dosvid. 2020. Vol. 19-20. P. 40–45. doi: 10.32702/2306-6814.2020.19-20.40

References

1. Abakumenko O.V., Kornieieva M.V., Derkach A.O. Didzhitalizatsiia bankivskoho sektoru Ukrainy. Finansovi doslidzhennia. 2016. №1. S. 69-75.
2. Andriushchenko I. Yak pravylno pochaty didzhitalizuvaty svii biznes. 2018. URL: <https://techno.nv.ua/ukr/technoblogs/jak-pravilno-pochati-didzhitalizirovat-svij-biznes-bloh-irini-andrjushchenko-2475642.html> (date of application: 21.03.2023)
3. Artem'ieva O.O, Voitenko N.R. Didzhitalizatsiia bukhholderskoho obliku: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku. Innovatsii v oblikovo-analitychnomu zabezpechenni ta upravlinni finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu v umovakh didzhitalizatsii. IX Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia. Kharkiv, 2020. S. 19-23
4. Hudz O.Ye., Fediunin S.A., Shcherbyna V.V. Didzhitalizatsiia, yak konkurentna perevaha pidpriemstv. Ekonomika. Menedzhment. Biznes 2019. № 3(29). S. 18-24
5. Zhyhalkevych Zh.M., Zalutskyi R.O. Didzhitalizatsiia yak osnovnyi faktor rozvytku biznes-struktur. Elektronne naukove fakhove vydannia "Efektyvna ekonomika". 2020. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2020/99.pdf (date of application: 24.03.2023)

6. Kantsedal N. A. Bukhhalterskyi oblik tsyfrovoi epokhy: rozshyrennia terminolohichnykh kordoniv. Accounting and Finance. 2019. № 1(83). S. 28-34.
7. Koliadenko S.V. Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennia v Ukraini ta sviti. Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky. 2016. № 6. S. 105-112.
8. Korol S.Ya, Polovyk Ye.V. Didzhitalizatsiia ekonomiky yak faktor profesiinoho rozvytku. Elektronne naukove fakhove vydannia z ekonomichnykh nauk "Moderneconomics". 2019. №18. S. 67-73.
9. Lytvynov O.M. Didzhitalizatsiia: na porozi tsyfrovoho dakhau. Derzhava i zlochynnist. Novi vyklyky v epokhu postmodernu: zb. tez dop. nauk.-prakt. konf., prysviach. pam'iaty O. M. Lytvaka (m. Kharkiv, 23 kvit. 2020 r.). Kharkiv : KhNUVS. 2020. S. 170-172.
10. Markovych I.B., Strutynska I.V. Peredumovy ta osoblyvosti zminy vymoh do kharakteru vedennia biznesu v epokhu tsyfrovizatsii hlobalnoi ekonomiky. Prychornomorski ekonomichni studii. 2019. S. 105-109
11. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoi ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii: rozporiadzhennia Kabminu Ukrainy № 67-r vid 17.01.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (date of application: 17.03.2023)
12. Sokolova H.B. Deiaki aspekty rozvytku tsyfrovoi Ekonomiky v Ukraini. Ekonomichni visnyk Donbasu. 2018. №1 (51). S. 92-96
13. Ustenko M.O., Ruskykh A.O. Didzhitalizatsiia: osnova konkurentospromozhnosti pidpriemstva v realiiakh tsyfrovoi ekonomiky. Visnyk ekonomiky transportu ta promyslovosti. 2019. № 68. S. 181-192.
14. Tsyfrova adzhenda Ukrainy – 2020 (Tsyfrovyi poriadok denniy – 2020). Kontseptualni zasady (versiia 1.0). Pershocherhovi sfery, initsiatyvy,

- proekty tsyfrovizatsii Ukrainy do 2020 r. 2016. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (date of application: 27.03.2023)
15. Tsyfrova transformatsiia ekonomiky v Ukraini. Yak adaptuvaty suspilstvo do suchasnykh realii tsyfrovoho svitu. Kompaniia «Deloitte». URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/press-room/press-release/2018/digital-transformation-of-ukrainian-economics.html> (date of application: 23.03.2023)
16. Nazarenko O., Zhong Hailiang The impact of the development of the digital economy on retail trade enterprises in China. Investytsiyyi: praktyka ta dosvid. 2020. Vol. 19-20. P. 40–45. doi: 10.32702/2306-6814.2020.19-20.40